

Skattavakt PwC

Fréttabréf Skatta- og lögfræðisviðs

Skattavaktin er mánaðarlegt fréttabréf PwC ehf. Þar sem sérfræðingar á Skatta- og lögfræðisviði félagsins skrifa um athyglisvert efni tengt skattarétti. Leitast er við að gera grein fyrir nýju efni, hvort sem um era ð ræða dóma, lög, frumvörp, úrskurði eða stjórnvaldsákvarðanir.

Október 2010
10. tölublað

Efnisyfirlit

Úrskurður yfirséðanefndar nr. 138/2010

2

Þann 19. maí 2010 felldi yfirséðanefnd niður úrskurð ríkisskattstjóra um að kæranda, viðskiptabanka, hefði borið að standa skil á staðgreiðslu tekjuskatts af söluhagnaði hlutabréfa í viðskiptum tveggja erlendra aðila og íslensks aðila, þar sem kærandi hafi annast milligöngu á staðgreiðsluskuldum greiðslum í viðskiptunum.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 1. nóvember 2010

2

Í dómnum var íslenska ríkið sýknað af kröfum stefnanda, en ríkisskattstjóri hafði talið stefnanda til tekna mismun á markaðsverði keyptra hlutabréfa og markaðsverði bréfanna þegar söluréttur, sem veittur hafði verið vegna kaupanna, féll niður.

Dómur Héraðsdóms Suðurlands 29. október 2010

4

Stefndu, sambýlisfólk, voru dæmd til að greiða að fullu erlent lán sem þau tóku hjá Glitni árið 2007 og taldi dómurinn óumdeilt að lánið hafi verið í erlendri mynt.

Breytingar á skattmati

4

Leyfilegur frádráttur á móti dagpeningum innanlands lækkaði frá og með 1. október 2010

Úrskurður yfirskatta- nefndar nr. 138/2010

Kærandi í máli þessu, sem var viðskiptabanki, annaðist um kaup Þ ehf. á hlutabréfum í Y hf. af tveimur erlendum lögaðilum, X og Z, á árinu 2003. Báru hinir erlendu lögaðilar takmarkaða skattskyldu hér á landi vegna hagnaðar af sölu hlutabréfanna. Ríkisskattstjóri taldi að kæranda hefði borið að standa skil á staðgreiðslu tekjuskatts af söluhagnaði hlutabréfanna þar sem kærandi hefði haft milligöngu um staðgreiðsluskyldar greiðslur í viðskiptunum í skilningi staðgreiðslulaga nr. 45/1987. Í úrskurði yfirskattanefndar var bent á að í lögum nr. 45/1987 væri ekki að finna nánari skilgreiningu á því hvenær um væri að ræða milligöngu um staðgreiðsluskyldar greiðslur í skilningi laganna og að tiltæk lögskýringargögn veittu enga leiðsögn í þeim efnum. Þá kom fram að kærandi væri viðskiptabanki og félli undir löggjöf um fjármálafyrirtæki og því væri ljóst að margháttuð miðlun og milliganga um greiðslur og viðskipti með fjármálagerninga, svo sem hlutabréf og önnur verðbréf, væri ríkur og reglubundinn þáttur í leyfisskyldri starfsemi kæranda. Aðkoma kæranda að viðskiptum með hlutabréf í Y hf. á árinu 2003 hefði þannig falið í sér leyfisskylda þjónustu samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti. Þá var talið að við úrlausn málsins yrði ekki litið framhjá því að við upptöku staðgreiðslu opinberra gjalda á árinu 1988 hefði ekki með skýrum hætti verið kveðið á um takmarkaða skattskyldu vegna söluhagnaðar hlutabréfa í lögum um tekjuskatt. Sú staðreynd ásamt því að í frumvarpi til staðgreiðslulaga kom ekkert fram um mögulegar staðgreiðsluskyldur banka og annarra fjármálastofnana vegna greiðslumiðlunar og annars konar milligöngu slíkra aðila í verðbréfavíðskiptum þótti ekki benda til þess að tilgangur löggjafans hefði verið sá að mæla fyrir um staðgreiðsluskyldu vegna þess háttar milligöngu. Það leiddi af viðteknum lögskýringarviðhorfum að lagaákvæði, sem mæltu fyrir um

staðgreiðsluskyldu, þyrftu að vera skýr og ótvíræð.

Var ekki fallist á með ríkisskattstjóra að kærandi gæti talist hafa haft milligöngu um greiðslur í skilningi staðgreiðslulaga nr. 45/1987 í þeim viðskiptum með hlutabréf í Y hf. sem málið varðaði. Var úrskurður ríkisskattstjóra um endurákvörðun á skilaskyldri staðgreiðslu kæranda staðgreiðsluárið 2003 því felldur úr gildi.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur

1. nóvember 2010

Í árslok 2001 gerði stefnandi samning við launagreiðanda sinn, Kaupþing banka hf., um kaup á 3.000.000 hlutum í bankanum og bauðst honum að taka eingreiðslulán fyrir kaupunum sem skyldi greiðast 3 árum síðar. Samhliða gerði stefnandi samning við Kaupþing sem veitti honum sölurétt á umræddum hlutabréfum sem var nýtanlegur í 3 daga að 3 árum liðnum frá undirritun samningsins. Sem gagngjald fyrir söluréttinn gekkst stefnandi undir skuldbindingu um að selja hlutabréfin ekki næstu 3 ár, en yrði það engu að síður gert skyldi hann greiða Kaupþingi févíti. Jafnframt skyldi söluréttur falla niður ef stefnandi segði upp störfum hjá Kaupþingi eða ef honum yrði sagt upp störfum vegna brota í starfi. Við slíkar aðstæður skyldi Kaupþing eiga kauprétt að hlutabréfum stefnanda á verði sem væri jafnhátt og hann hafði keypt hina seldu hluti á, að viðbættum fjármagnskostnaði en að fráðregnum arðgreiðslum.

Þann 19. nóvember 2003 gerði stefnandi samning við Kaupþing banka hf. um kaup á 375.000 hlutum, auk þess sem hann tók eingreiðslulán fyrir kaupunum, sem skyldi greiðast 3 árum síðar. Samhliða var stefnanda veittur söluréttur með samsvarandi skilmálum og fyrri samningur, með þeirri undantekningu að nú gat vinnuveitandi sagt stefnanda upp störfum (án sakar stefnanda) og nýtt sér síðan rétt samkvæmt samningunum til að kaupa hlutabréf stefnanda á verði sem væri jafnhátt og hann hefði keypt hina seldu hluti á.

Vegna athugasemda endurskoðenda bankans, um að söluréttir til starfsmanna hefðu áhrif við útreikning bankans á eiginfjárlutfalli, óskaði stjórn bankans eftir því við starfsmenn að þeir felldu niður sölurétt á hlutabréfum sínum í bankanum gegn því að fundin yrði önnur útfærsla til að takmarka áhættu þeirra af hlutabréfaeign í bankanum. Stefnandi, sem og aðrir starfsmenn bankans, féllu frá sölurétti sínum að beiðni bankans með yfirlýsingu, dags. 30. desember 2005. Áður en stefnandi féll frá sölurétti sínum gerði hann lánasamning við Kaupþing þar sem allar skuldbindingar hans vegna hlutabréfakaupa í bankanum voru endurfjármagnaðar. Lánasamningurinn var til 5 ára og skyldi greiðast 1. desember 2010. Líkt og áður var stefnanda óheimilt að ráðstafa hlutabréfunum í Kaupþingi á gildistíma lánsins, með hvaða hætti sem er, nema með samþykki bankans.

Verð hlutabréfa í Kaupþingi, líkt og öðrum fjármálafyrirtækjum, lækkaði á seinni hluta árs 2007 og hélt sú lækkun áfram á árinu 2008. Á þessum tíma óskuðu starfsmenn eftir uppgjöri á lánum, en sala hlutabréfa þeirra hefði verið í ósamræmi við það markmið bankans að um langtímaeign væri að ræða, auk þess sem slíkt hefði getað reynst torvelt vegna stöðu þeirra sem innherja í bankanum. Ekki var fallist á þessar óskir starfsmanna og sölubann þvert á móti ítrekað.

Á stjórnarfundum bankans hinn 25. september 2008 samþykkti stjórn Kaupþings banka að

fela forstjóra bankans að fella niður persónulegar ábyrgðir starfsmanna þannig að ábyrgð þeirra skyldi takmörkuð við þær tryggingar sem lagðar hefðu verið fram við lánveitingu.

Þann 26. maí 2010 úrskurðaði ríkisskattstjóri um breytingu á tekjuskattsstofni stefnanda vegna gjaldáranna 2005 og 2006 með þeim rökstuðningi að fyrir gjaldárið 2005 hafi stefnandi haft samtals kr. 2.025.000 í arðstekjur vegna þeirra hlutabréfa sem hann hafi keypt á árunum 2001 og 2003. Tekjur stefnanda af verðhækkunum 300.000 hluta (að nafnvirði kr. 3.000.000) séu reiknaðar kr. 96.000.000, sem sé mismunur á því markaðsverði sem hann hafi keypt hlutabréfin fyrir á árinu 2001 (gengi 122 á hlut) og markaðsvirði bréfanna þegar söluréttur, sem veittur hafi verið vegna kaupa á hlutabréfunum, hafi fallið niður í lok árs 2004 (gengi 442 á hlut).

Fyrir gjaldárið 2006 hafi stefnandi haft kr. 1.875.000 í arðstekjur vegna þeirra hlutabréfa sem hann hafi keypt á árinu 2004. Tekjur stefnanda af verðhækkun 375.000 hluta séu reiknaðar kr. 200.409.125, sem sé mismunur á því markaðsverði sem hann hafi keypt hlutabréfin fyrir á árinu 2003 (gengi 210 á hlut) og markaðsvirði hlutabréfanna þegar söluréttur sem veittur hafi verið vegna kaupa á hlutabréfunum hafi verið gefinn eftir af hálfu stefnanda að beiðni vinnuveitanda hans í lok árs 2005 (gengi 746 á hlut).

Í dómi héraðsdóms segir að ekki verði hjá því litið að tilgangur fjármálagerna þeirra sem gerðir voru var sá að þeir virkuðu sem kaupauki fyrir stefnanda, en jafnframt því að hann eignaðist hlutina skyldi hann tryggður fyrir hugsanlegri verðlækkun þeirra. Þá hafi bankinn lánað honum allt andvirði bréfanna og skyldu lánin endurgreidd í lok samningstíma. Samkvæmt samningunum átti stefnandi val um það að liðnum 3 árum hvort hann ætti hlutina áfram eða seldi þá, en í hvoru tilviki um sig gerðu samningarnir ráð

fyrir því að stefnandi greiddi lán það sem hann hafði fengið til kaupanna. Fólst í þessu að stefnandi var í aðstöðu til að afla sér tekna sem myndast kynnu við mismun verðs hlutanna er sölurétturinn félli úr gildi, en áhætta hans vegna lækkunar verðs var engin.

Leit dómarinn svo á að ákvæði 1. mgr. 57. gr. tekjuskattslaga ætti við og féllst á það með stefnda að í framangreindum

valréttarsamningum stefnanda og Kaupþings hafi falist yfirfærsla kaupréttar sams konar þeim er verða myndi með kaupréttarsamningi. Því beri að telja mismuninn til skattskyldra tekna stefnanda samkvæmt tekjuhugtaki 1. mgr. 1. tölul. A liðar 7. gr. tekjuskattslaga, enda falli fjármálagerningar þessir í reynd undir 9. gr. laganna.

Dómur Héraðsdóms Suðurlands 29. október 2010

Málið varðaði greiðslu kröfu samkvæmt skuldabréfi sem dómurinn taldi að óumdeilt væri að fæli í sér lán í erlendri mynt, enda væri það í samræmi við gögn málsins. Þannig taldi dómurinn að stefndu gæti ekki viðurkennt að um lán í erlendri mynt væri að ræða en á sama tíma byggt varnir sínar áfram á því að lánið væri ólöglegt gengistryggt lán í íslenskum krónum. Auk þess taldi dómurinn gögn málsins bera með sér að skuldabréfið fæli í sér lán í erlendri mynt, og vísaði sérstaklega til þess að þegar lánið var greitt út nokkru eftir útgáfu skuldabréfsins miðaði útgreidd fjárhæð lánsins við hinn erlenda höfuðstól en ekki þá íslensku fjárhæð er tilgreind var sem jafnvirði hins erlenda höfuðstóls í skuldabréfinu sjálfu.

Það var ekki talið skipta máli að stefndi fékk lánið greitt út í íslenskum krónum, enda mætti telja að hann hefði hlotið af því nokkurt hagræði og jafnframt losnað undan kostnaði sem fylgi gjarnan kaupum og sölum á gjaldeyri. Ennfremur hafi ekki verið gjaldeyrishömlur hér á landi á þeim tíma sem lánið var greitt út og því hafi stefnda verið í löfa lagið að fá lánið greitt út í erlendri mynt ef hann hefði svo kosið.

Dómurinn hafnaði þeirri málsástæðu stefndu að forsendur skuldabréfsins væru brostnar og að skuldabréfið væri því óskuldbindandi að hluta, þar sem almennar aðstæður í efnahagslífi á Íslandi gætu ekki talist til brostinna forsendna, enda gæti slík niðurstaða leitt til þess að allar fjárskuldbindingar gætu staðið meira og minna á brauðfótum ef breytingar yrðu í efnahagslífinu. Þá hafnaði dómurinn þeirri málsástæðu stefndu að svokölluðu bankahruni og afleiðingum þess yrði jafnað til náttúruhamfara sem leyst geti skuldara réttarsambands undan skyldu sinni, þ.e. force majeure reglna.

Breytingar á skattmati

Leyfilegur frádráttur á móti dagpeningum innanlands lækkaði frá og með 1. október 2010 og er nú:

Gisting og fæði í einn sólarhring	10.910 kr.
Gisting í einn sólarhring	10.350 kr.
Fæði hvern heilan dag	8.750 kr.
Fæði í hálfan dag	4.375 kr.

Skatta- og lögfræðisvið

PricewaterhouseCoopers ehf.

Við hjá Skatta- og lögfræðisviði bjóðum upp á margs konar þjónustu, þar með talið ráðgjöf varðandi:

- Alþjóðlega skattaráðgjöf
- Milliverðlagningu („Transfer pricing“)
- Skattlagningu rekstraraðila
- Skattlagningu einstaklinga
- Virðisaukaskatt
- Félagarétt
- Samruna, skiptingar og yfirtökur

Starfsmenn sviðsins hafa mikla reynslu og yfirgripsmikla þekkingu á sviði skatta- og félagaréttar og veita viðskiptavinum aðstoð og ráðgjöf varðandi lögfræðileg álitaefni sem skapast innanlands sem og erlendis.

Til að fá frekari upplýsingar um starfsemina er hægt að hafa samband við eftirfarandi starfsmenn:

Ábyrgðarmaður

Friðgeir Sigurðsson

Sviðsstjóri Skatta- og lögfræðisviðs

Sími: +354 550 5366

fridgeir.sigurdsson@is.pwc.com

Ritstjóri

Jóhanna Á. Jónsdóttir

Ráðgjafi/lögfræðingur

Sími: +354 550 5356

johanna.a.jonsdottir@is.pwc.com

Þessi samantekt felur ekki í sér ráðgjöf af neinu tagi. Ekki ætti að hafast samkvæmt vefriti án þess að fá sérfræðilega ráðgjöf. PricewaterhouseCoopers hf., PricewaterhouseCoopers LLP, hluthafar, starfsmenn og umboðsaðilar bera ekki ábyrgð á upplýsingum sem gefnar eru í þessu vefriti eða aðgerðum sem framkvæmdar eru af hálfu annarra aðila á grundvelli þessara upplýsinga.

©2009 PricewaterhouseCoopers hf. Allur réttur áskilinn. “PricewaterhouseCoopers” vísar til PricewaterhouseCoopers hf. á Íslandi, nema ráða megi af samhengi eða beinum tilvísunum að vísað sé í önnur fyrirtæki í samstæðu PricewaterhouseCoopers International Limited sem öll eru lagalega sjálfstæðar einingar.